

Поврозник П.П.

*аспірант кафедри економіки підприємства,
Львівський національний університет імені Івана Франка*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-326-5-21>

ІМПАКТ-ІНВЕСТУВАННЯ ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ ВИКЛИК ІННОВАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВУ В УКРАЇНІ

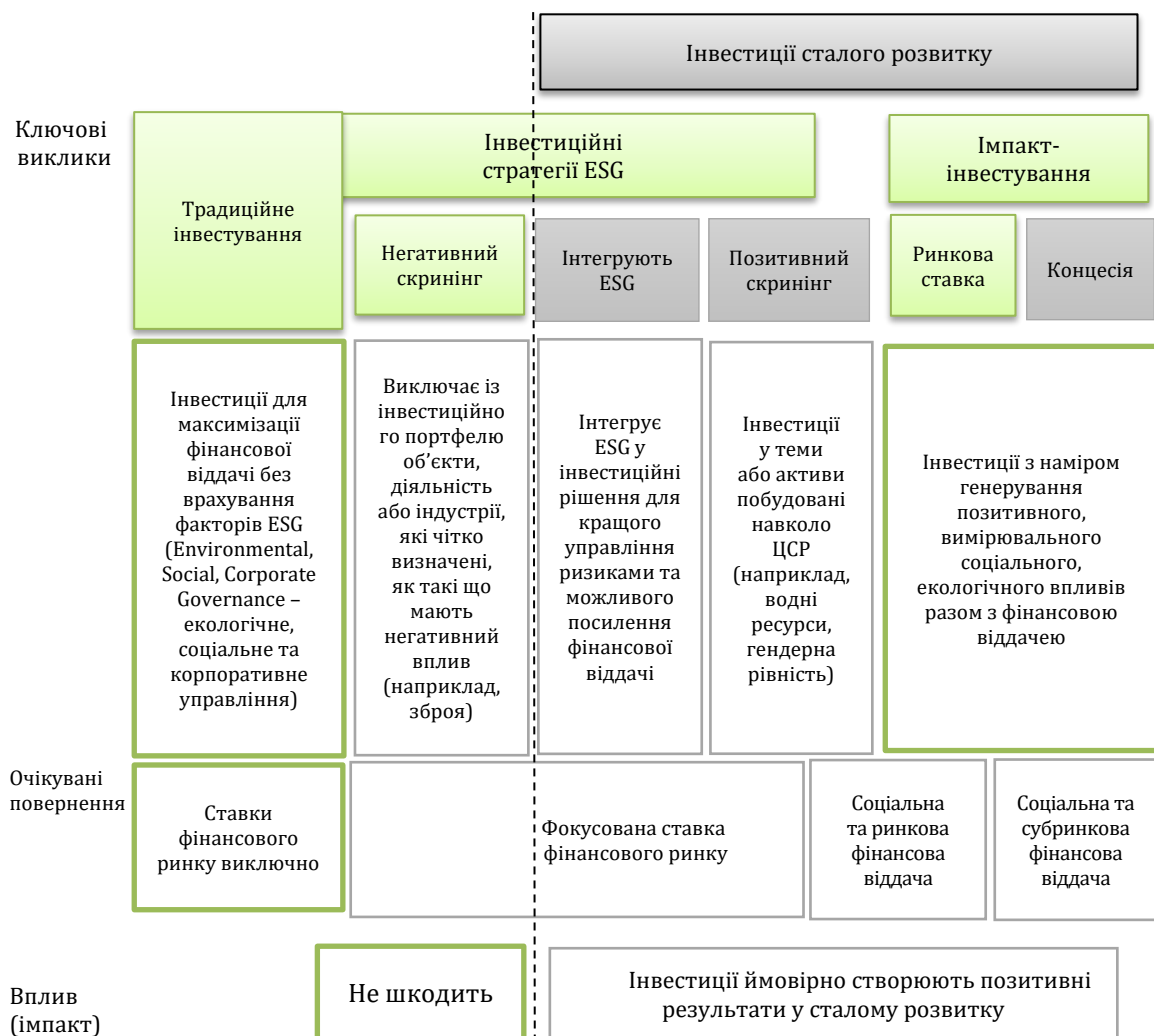
Відновлення економіки України після перемоги у війні та водночас збереження потенціалу під час військових дій значною мірою обумовлюється здатністю соціуму, зокрема підприємців-інноваторів, як його членів, адаптовуватись до викликів сьогодення, імплементувати нові підходи, успішно апробовані за кордоном, а також принципово нові практики, що популяризуються, зважаючи на глобальні тренди.

У цьому контексті глобальним трендом в інвестиційній галузі та однією із передумов інноваційного розвитку підприємництва у світі є імпаکت-інвестування. Цей підхід до інвестування визначається бажанням здійснювати інвестиції, які не лише приносять прибуток, але й мають позитивний вплив на соціальну, екологічну та корпоративну сфери. Імпакт-інвестиції враховують не тільки фінансові показники, але й ставить перед собою завдання сприяти розвитку сталості та добробуту. Імпакт-інвестування (з англ. Impact – вплив) – це підхід, який має на меті сприяти досягненню вимірюваних позитивних соціальних і екологічних впливів (що ведуть до суттєвих позитивних змін). Такий вид інвестицій з'явився нещодавно як суттєва можливість мобілізації капіталу в інвестиції, спрямовані на вимірюваний позитивний соціальний, економічний або екологічний вплив поряд з фінансовою віддачею. Все більша кількість інвесторів включають у свої портфелі імпакт-інвестиції. Більшість таких інвесторів приймають Цілі сталого розвитку (ЦСР) та інші цілі як референтні, щоб проілюструвати взаємозв'язок між їхніми інвестиціями та впливом [3]. Тому імпакт-інвестування загалом органічно вписується в концепцію циркулярної економіки, а також корелює із підходами у ЦСР, які, як декларується, повинні бути досягнуті в Україні за аналогом до глобальних орієнтирів.

Ринок імпакт-інвестування є відносно новим, але швидко зростає, і він досягає стрімкого прогресу в наближенні до загальних рамок для управління інвестиціями для досягнення впливу. Більшість міжнародних фінансових фондів, які інвестують у такі

країни, як Україна, починаючи з 2020 року внесли зміни до своїх інвестиційних стратегій, саме визначаючи пріоритетними імпаکت-інвестиції у своїх портфелях. На сьогодні загальний обсяг імпакт-інвестиційного капіталу сягає 2,3 трильйона доларів США, і вже більш як 400 мільярдів доларів США управляються відповідно до Принципів впливу (Impact Principles) – ринкового стандарту з управління інвестиційним портфелем для досягнення впливу. Багато з цих інвесторів використовують Спільні показники впливу (Joint impact indicators) для вимірювання та звітування про прогрес [3].

На рис. 1 можна розглянути відмінності між традиційним інвестуванням та інвестуванням в сталий розвиток (SDI), складовою якого і є імпакт-інвестування.

Рис. 1. Інвестиційний спектр сталого розвитку (SDI)

Джерело: складено на основі [3]

Щоб розуміти як інвестор приймає рішення включення бізнесу (як інвестиційного об'єкту) до свого портфелю, розглянемо етапи

прийняття рішень імпаکت-інвестором щодо позитивного внеску інвестицій у сталий розвиток та інноваційність:

1. Щоб отримати позитивний внесок у інвестиції в сталий розвиток, діяльність що фінансується (наприклад, продукти/ послуги компанії або проєкт) повинна сприяти досягненню ЦСР, що перевіряється за допомогою фундаментального аналізу на рівні компанії/проєкту (наприклад, для компанії недостатньо просто бути активним у секторі охорони здоров'я з ширшим охоптом, щоб кваліфікувати таку діяльність як внесок у ЦСР). Проводячи цю оцінку, інвесторам також потрібно буде докласти зусиль, щоб переконатись і гарантувати, що внесок у сталий розвиток не переважає негативних впливів тих самих інвестицій протягом усього терміну дії цієї інвестиції, а також що будуть вжиті дієві інвестиційні практики для вимірювання та управління цим позитивом внеском.

2. Щоб отримати статус SDI, компанії повинні бути прозорими щодо своєї ділової практики та надавати належне розкриття інформації та звітність щодо сталого розвитку. Компанії, які не кваліфікуються як такі, продукти/послуги яких здійснюють позитивний внесок на етапі 1, все ще можуть розглядатися як SDI в обмежених випадках, коли їх стійка бізнес-практика призводить до позитивних перетворень у їхній галузі, а їхні продукти та послуги не мають відомого негативного впливу на ЦСР. Активне залучення інвесторів може допомогти досягти цих стійких методів ведення бізнесу та створити позитивну трансформацію [3].

Відтак, на наш погляд, імпакт-інвестування як певний новий концепт ведення бізнесу уже апріорі є інноваційним за своїм характером, він потребує тривалого за часом адаптаційного періоду, оскільки імплементація підприємцями-інноваторами таких підходів потребує водночас і певної інноваційної культури, бізнес-свідомості, відповідальності. З іншого боку екологізація, сталість розвитку, адаптація до інших вимог ЄС, не може бути надто довгою, оскільки це не дасть змоги швидкого рухатись до вступу у Європейську спільноту, що декларується урядом України як безумовний пріоритет навіть під час війни з Росією та в нинішніх надскладних умовах для проведення реформ. Глобальність цього виклику водночас супроводжується перманентною нестачею коштів у бізнесу на інновації, а тим більше на адаптацію нових підходів і ЦСР, що певною мірою гальмує такі процеси.

На даному етапі ємність ринку імпакт-інвестицій не дуже велика навіть у світових масштабах. В українських інвесторів є два варіанти перетворюючих інвестицій. Перший передбачає реалізацію соціальних проєктів за кордоном через міжнародні фонди, а другий –

розвиток соціальних проєктів в Україні, на території підприємства-інвестора. Прикладами другого варіанта в Одеській області можуть бути Зелений театр, Impact Hub Odessa, 4City [2].

Отже, аналізуючи зазначене вище, можна стверджувати, що імпаکت-інвестування відкриває багато можливостей для інноваційного підприємництва. Насамперед це додаткове фінансування, яким імпаکت-інвестор може забезпечити підприємство для створення нової продукції та технологій, розширення доступу до ринків та клієнтів, особливо у сегментах, де попит на продукти або послуги з високим соціальним чи екологічним впливом зростає, покращення репутації інноваційного підприємства, через участь у імпаکت-інвестуванні, що робить його більш привабливим для клієнтів, інвесторів та партнерів.

Щодо основних викликів, які постають перед інноваційно орієнтованими підприємствами є те, що імпакт-інвестори часто очікують від інноваційних підприємств конкретних показників імпаکتу. Це може вимагати збору даних та звітності про соціальний чи екологічний вплив підприємства. Інноваційні підприємства можуть стикається з викликами у підтриманні балансу між досягненням фінансового успіху і відповідальним ставленням до соціальних і екологічних питань. Також імпакт інвестування може мати суворі стандарти щодо оцінки та звітності про соціальний і екологічний вплив, що може бути викликом для підприємств у впровадженні відповідних процесів та процедур. Втім, такі проблеми, як зазначають фахівці [1] можуть вирішуватись різними методами, зокрема шляхом податкового стимулювання підприємств в Україні.

Однак глобалізаційні тренди і реакція на виклики, які вони зумовлюють, особливо в умовах наближення України до вступу в ЄС, будуть запорукою виживання бізнесу, його глобальної конкурентоспроможності, адже інноваційність не є самоціллю, а в тім числі формує здатність адаптовуватись і швидко реагувати на різні виклики і запити інтегрованого світового бізнес-середовища.

Література:

1. Васільєва Л.М. Податкове стимулювання інноваційної діяльності в системі державного регулювання. *Молодий вчений*. 2019. № 2(66). С. 569–572.
2. Дилема “прибуток vs суспільне благо”. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2017/08/14/627988/>
3. Імпакт-інвестування: сутність та специфіка. URL: <https://business.dii.gov.ua/handbook/impact-investment/so-take-impact-investuvanna>